

Libris RO

Respect pentru oameni

Dumb Witness

Agatha Christie

Dumb Witness Copyright © 1937 Agatha Christie Limited.

All rights reserved.

AGATHA CHRISTIE, POIROT and the Agatha Christie Signature are registered trademarks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere.

All rights reserved.

The Agatha Christie Roundel Copyright © 2013 Agatha Christie Limited.

Used by permission.

www.agathachristie.com

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România

tel.: 021 319 6390; 031 425 1619; 0752 548 372

e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

Martorul mut

Agatha Christie

Copyright © 2019 Agatha Christie Limited

pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii

Corector: Dorina Lipan

Copertă: Ana-Maria Gordin Marinescu

Tehnoredactare și prepress: Ana Vărtosu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CHRISTIE, AGATHA

Martorul mut / Agatha Christie; trad. din lb. engleză de Liviu Radu. – București: Litera, 2019

ISBN 978-606-33-4238-7

I. Radu, Liviu (trad.)

821.111-312.4=135.1

Agatha Christie®

MARTORUL MUT

Traducere din limba engleză
de LIVIU RADU

București
2019

STĂPÂNA DE LA LITTLEGREEN HOUSE

Domnișoara Arundell muri pe 1 mai. Deși boala ei fusese scurtă, decesul său nu provocă multă surprindere în micul orășel Market Basing, unde locuise de la vârsta de șaisprezece ani. Pentru că Emily Arundell trecuse bine de șaptezeci de ani, era ultima dintr-o familie de cinci persoane, se știa de mulți ani că avea o sănătate precară și fusese cât pe-acți să moară cu vreo optsprezece luni în urmă, de o criză similară celei care îi pusese capăt zilelor.

Dar, deși moartea domnișoarei Arundell nu mirase pe nimeni, ceva îi surprinse pe toți. Prevederile testamentului său generară atât emoție, cât și uimire, încântare, dezaprobare, furie, disperare, mânie și bârfă generală. Săptămâni, chiar luni de zile, în Market Basing nu se discută despre altceva! Fiecare se implicase în dezbaterea subiectului, începând cu domnul Jones, băcanul,

care susținea că „sângele apă nu se face“, până la doamna Lamphrey de la oficiul poștal, care repeta *ad nauseam*¹: „Se ascunde ceva în spatele întregii povești, e ceva în legătură cu testamentul! Țineți minte cuvintele mele“.

Ceea ce dădea savoare speculațiilor legate de acest subiect era faptul că testamentul fusese întocmit abia pe 21 aprilie. Dacă la asta mai adăugăm faptul că rudele apropiate ale lui Emily Arundell o vizitaseră chiar înainte de această dată, în a doua zi de Paște, ne dăm seama că puteau fi emise cele mai scandaloase teorii, alungând într-un mod plăcut monotonia vieții cotidiene din Market Basing.

Exista o persoană despre care se bănuia că știa despre această problemă mai multe decât voia să recunoască. Aceasta era domnișoara Wilhelmina Lawson, doamna de companie a domnișoarei Arundell. Dar domnișoara Lawson susținea că știa la fel de puține ca toți ceilalți. Afirma că rămăsese cu gura căscată când fusese citit testamentul.

Bineînțeles, mulți oameni nu credeau așa ceva. Însă, indiferent dacă domnișoara Lawson era sau nu atât de neștiutoare pe cât susținea, doar o singură persoană cunoscuse cu siguranță adevărul. Această persoană era chiar femeia moartă. Emily

Arundell făcuse totul de capul ei, așa cum obișnuia întotdeauna. Nu-i spusese nici măcar avocatului său nimic în legătură cu motivele care o determinaseră să procedeze astfel. Se mulțumise doar să-și exprime limpede dorințele.

Această acțiune tănuită lăsa să se vadă clar nota dominantă a caracterului lui Emily Arundell. Era, în toate privințele, un produs tipic al generației sale. Avea atât virtuțile, cât și viciile acesteia. Era autoritară și deseori tiranică, dar și deosebit de cordială. Avea limba ascuțită, dar acțiunile ei erau binevoitoare. Văzută din exterior, părea sentimentală, dar în adâncul ei era o persoană dură. Avusese o serie de doamne de companie pe care le teroriza fără milă, dar pe care totodată le trata cu generozitate. Acordase mare importanță obligațiilor de familie.

În vinerea de dinaintea Paștelui, Emily Arundell stătea în salonul din Littlegreen House, dându-i diferite dispoziții domnișoarei Lawson.

Emily Arundell fusese o fată frumoasă, și acum era o doamnă în vârstă arătoasă și care se ținea bine, cu spatele drept și cu gesturi energice. O ușoară paloare a pielii sale avertiza că nu se putea bucura de o masă consistentă fără să aibă de suportat consecințele.

Domnișoara Arundell spuse:

– Minnie, cum i-ai repartizat?

¹ Până la îngrășare (în limba latină, în original) (n.tr.)

– Ei bine, m-am gândit – sper că am procedat cum trebuie – ca doctorul și doamna Tanios să stea în camera de stejar, Theresa în camera albastră, domnul Charles în vechea cameră a copiilor...

Domnișoara Arundell o întrerupse:

– Theresa poate să stea în fosta cameră a copiilor, iar Charles va sta în camera albastră.

– Ah, da, îmi pare rău, mă gândisem că încăperea copiilor e nepotrivită...

– E foarte bună pentru Theresa.

În vremea domnișoarei Arundell, femeile ocupau un loc secundar. Bărbații erau membrii importanți ai societății.

– Îmi pare atât de rău că nu vin dragii de copii, murmură domnișoara Lawson, sentimentală.

Iubea copiii și era incapabilă să-i stăpânească.

– Patru vizitatori sunt îndeajuns, spusese domnișoara Arundell. Oricum, Bella își crește groaznic copiii. Odraslele ei nici măcar nu visează să facă întocmai ce li se spune.

Minnie Lawson murmură:

– Doamna Tanios e o mamă foarte devotată.

Domnișoara Arundell zise, aprobând-o cu gravitate:

– Bella e o femeie bună.

Domnișoara Lawson oftă și spuse:

– Trebuie să-i fie tare greu uneori... să trăiești într-un loc din străinătate precum Smyrna...

Emily Arundell replică:

– Cum îți așterni, așa dormi. Și, aceste vorbe de duh fiind spuse, continuă: Acum o să mă duc în oraș, ca să discut despre comenzile pentru weekend.

– Oh, domnișoară Arundell, lăsați-mă pe mine. Vreau să zic...

– Aiurea! Prefer să mă duc singură. Rogers trebuie luat tare. Necazul cu tine, Minnie, e că nu ești destul de *autoritară*. Bob! Bob! Unde e câinele?

Un terier sârmos coborî furios scările. Se învârti în jurul stăpânei sale, scoțând lătrături scurte, sacadate, de încântare și de așteptare.

Împreună, stăpâna și câinele ieșiră pe ușa din față și merseră pe aleea ce ducea către poartă.

Domnișoara Lawson rămase în prag, zâmbind cam prosteste în urma lor, cu gura întredeschisă. În spatele ei, un glas spuse sarcastic:

– Domnișoară, fețele de pernă pe care mi le-ai dat nu se potrivesc.

– Poftim? Ce prostie din partea mea...

Minnie Lawson se cufundă din nou în rutina menajeră.

Emily Arundell, însoțită de Bob, merse ca o regină pe strada principală din Market Basing.

Și chiar era tratată ca o regină. În fiecare magazin în care intra, proprietarii se grăbeau să-i iasă în întâmpinare.

Ea era domnișoara Arundell din Littlegreen House. Era „unul dintre cei mai vechi clienți ai noștri”. Era „una de școală veche. Nu mai sunt mulți ca ea în zilele astea”.

– Bună dimineața, domnișoară. Ce aș putea face pentru... Nu-i moale? Îmi pare rău să aud asta. Am crezut că e o șa drăguță... Sigur, bineînțeles, domnișoară Arundell. Dacă spuneiți dumneavoastră înseamnă că așa este... Nu, într-adevăr, nu m-aș gândi să trimit Canterbury-ul la dumneavoastră, domnișoară Arundell... Da, o să mă ocup chiar eu, domnișoară Arundell.

Bob și Spot, câinele măcelarului, își dădeau încet târcoale, cu părul zburlit, mârâind ușor. Spot era un câine solid, de rasă nedefinită. Știa că nu trebuia să se bată cu câinii clienților, dar își permitea să le arate, prin indicații subtile, ce tocătură ar face din ei, dacă i s-ar permite.

Bob, un câine spiritual, replicase în același fel. Emily Arundell îl chemă tăios „Bob!” și plecă.

În prăvălia de legume și fructe avu loc o întâlnire ca între corpuri cerești. Altă doamnă în vârstă, sferică la înfățișare, dar la fel de distinsă prin aerul său regesc, zise:

– Neața, Emily.

– Bună dimineața, Caroline.

Caroline Peabody spuse:

– Aștepți pe vreunul dintre tineri?

– Da, pe toți. Theresa, Charles și Bella.

– Deci Bella e acasă? Și soțul ei?

– Da.

Fu o simplă monosilabă, dar amândouă doamnele știau ce se ascundea dincolo de ea.

Bella Biggs, nepoata lui Emily Arundell, se măritase cu un grec. Iar cei din familia lui Emily Arundell, care erau cunoscuți drept „oameni din armată”, nu se căsătoreau cu greci.

Simțindu-se bine, dar nelăsând să se vadă asta (pentru că acest lucru nu putea fi recunoscut în mod deschis), domnișoara Peabody spuse:

– Soțul Bellei are minte. Și maniere fermecătoare.

– Manierele lui sunt încântătoare, recunosc domnișoara Arundell.

Ieșind în stradă, domnișoara Peabody întrebă:

– Ce-i cu zvonul că Theresa s-a logodit cu tânărul Donaldson?

Domnișoara Arundell ridică din umeri.

– Tinerii de azi sunt foarte nepăsători. Mi-e teamă că va fi o logodnă lungă – dacă se va alege ceva din ea. Tânărul n-are bani.

– Bineînțeles, Theresa are banii ei, zise domnișoara Peabody.

Domnișoara Arundell ripostă cu îngâmfare:

– Un bărbat nu-și poate dori să trăiască din banii nevastei sale.

Domnișoara Peabody scoase un chicotit gros, din adâncul gâtului.

– Oamenii din ziua de azi nu se jenează să facă asta. Noi două suntem depășite, Emily. Ce nu înțeleg eu e ce vede copila la el. Dintre toți tinerii ăia fără coloană vertebrală, l-a ales tocmai pe el!

– Cred că-i un doctor priceput.

– Pince-nez-ul ăla – și modul bășos de a vorbi! Pe vremea tinereții mele, spuneam de unul ca ăsta că a înghițit un par! Urmă o pauză, în care mintea domnișoarei Peabody, cufundată în trecut, scotea la iveală imagini ale unor tineri eleganți, cu favoriți... Apoi spuse, cu un oftat: Trimite-l pe cățelul ăla de Charles să mă vadă, dacă vine.

– Sigur. O să-i spun.

Cele două doamne se despărțiră.

Se cunoșteau de mai bine de cincizeci de ani. Domnișoara Peabody avea cunoștință de anumite greșeli regretabile din viața generalului Arundell, tatăl lui Emily. Știa exact ce șoc fusese pentru surorile lui Thomas Arundell căsătoria acestuia, își făcuse o idee foarte clară despre anumite necazuri ce aveau legătură cu generația mai tânără.

Dar cele două doamne nu schimbaseră o vorbă despre vreunul dintre aceste subiecte. Ambele erau susținătoare ale demnității și solidarității familiei și ale reticenței complete în discutarea problemelor de familie.

Domnișoara Arundell se îndreptă spre casă, cu Bob alergând potolit în urma sa. Emily Arundell recunoscuse față de sine însăși ceea ce n-ar fi recunoscut niciodată față de o altă ființă omenească, anume că era nemulțumită de generația mai tânără a familiei sale.

Theresa, de exemplu. Domnișoara Arundell nu avusese nici un control asupra Theresei din momentul în care aceasta începuse să aibă propriii bani, la vârsta de douăzeci și unu de ani. De atunci, fata își câștigase o anumită notorietate. Fotografia ei apăruse deseori în ziare. Făcea parte dintr-o gașcă tânără, strălucită, dinamică din Londra – o gașcă de tineri care organizau petreceri bizare și care ajungeau uneori la tribunal. Nu era soiul de notorietate pe care o dorea Emily pentru un Arundell. De fapt, domnișoara Arundell dezaproba din toată inima stilul de viață al Theresei. În privința logodnei fetei, simțămintele ei erau ușor confuze. Pe de o parte, nu-l considera pe parvenitul doctor Donaldson suficient de bun pentru o Arundell. Pe de altă parte, era conștientă că Theresa ar fi fost o soție foarte nepotrivită pentru un doctor de țară liniștit.

Cu un oftat, trecu apoi la Bella. Nu puteai să-i găsești nici un defect Bellei. Aceasta era o femeie bună – o soție și o mamă devotată, exemplară în comportare – și extrem de grea de cap! Dar și

despre Bella se găsea ceva de comentat. Pentru că Bella se măritase cu un străin – și nu cu un străin oarecare, ci cu un grec! În mintea plină de judecăți a domnișoarei Arundell, un grec era aproape la fel de rău ca un argentinian sau ca un turc. Faptul că doctorul Tanios avea maniere încântătoare și că se spunea despre el că era extrem de priceput în meseria sa nu făcea decât să o întărească și mai mult pe bătrâna doamnă împotriva lui. Nu avea încredere în farmec și în complimente gratuite. Și, din acest motiv, îi era greu să-i placă pe cei doi copii. Amândoi semănau cu tatăl lor – nu aveau nimic englezesc în ei.

Cât despre Charles...

Da, Charles...

Nu avea nici un rost să faci pe orbul. Charles, cu toate că era încântător, nu merita să ai încredere în el...

Emily Arundell oftă. Se simți brusc obosită, bătrână, deprimată...

Bănuia că n-avea să mai trăiască mult...

În minte i se ivi testamentul pe care îl făcuse cu câțiva ani în urmă.

Legate pentru servitori – pentru acte de caritate –, iar partea principală a averii sale considerabile urma să fie împărțită în mod egal între cele trei rude care aveau să-i supraviețuiască...

I se părea și acum că procedase corect și echitabil. Îi trecu prin minte întrebarea dacă nu exista totuși vreo cale de a pune în siguranță partea de bani a Bellei, astfel încât soțul ei să nu se poată atinge de ea... Trebuia să-l întrebe pe domnul Purvis.

Și intră pe poarta de la Littlegreen House.

Charles și Theresa Arundell veniră cu mașina, familia Tanios, cu trenul.

Fratele și sora sosiră primii. Charles, înalt și arătos, cu un aer un pic ironic, spuse:

– Salutare, mătușă Emily, ce face fata? Arăți bine!

Și o sărută.

Theresa lipi un obraz tânăr și indiferent de cel ridat al ei.

– Ce mai faci, mătușă Emily?

Mătușa își spuse că Theresa nu arăta deloc bine. Fața ei, sub machiajul abundent, era stranie, și tânăra avea cearcăne.

Băură ceai în salon. Bella Tanios, cu părul ciufulit ce tindea să-i iasă de sub pălăria la modă, pe care o purta înclinată altfel decât cum ar fi fost normal, se uita la verișoara ei Theresa cu o dorință patetică de a-i asimila și a-i ține minte hainele. Soarta sărmanei Bella fusese să fie absolut înnebunită după haine, fără să aibă însă și

CUPRINS

1. Stăpâna de la Littlegreen House	5
2. Rudele.....	22
3. Accidentul.....	32
4. Domnișoara Arundell scrie o scrisoare	45
5. Hercule Poirot primește o scrisoare	50
6. Mergem la Littlegreen House	61
7. Prânz la George	74
8. Interiorul din Littlegreen House	83
9. Reconstituirea incidentului cu mingea câinelui	111
10. Vizita la domnișoara Peabody.....	125
11. Vizită la domnișoarele Tripp.....	142
12. Poirot discută cazul	154
13. Theresa Arundell.....	164
14. Charles Arundell	177
15. Domnișoara Lawson.....	191
16. Doamna Tanios.....	213
17. Doctorul Tanios	223
18. „Un negrotei în stiva de lemne“	232
19. Vizita la domnul Purvis	244

20. A doua vizită la Littlegreen House.....	260
21. Farmacistul, asistenta medicală, doctorul	274
22. Femeia de pe scară.....	291
23. Doctorul Tanios ne sună	312
24. Dezmințirea Theresei.....	323
25. Am stat și am meditat.....	334
26. Doamna Tanios refuză să vorbească	344
27. Vizita doctorului Donaldson	358
28. Altă victimă	365
29. Anchetă la Littlegreen House	373
30. Ultimul cuvânt.....	395